

Королюк Тетяна

к.е.н., доцент

Бурліцька Оксана

к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя
м. Тернопіль

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДИСЕРТАЦІЙ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗА НАПРЯМОМ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКУ

Дослідження ризику в діяльності господарюючих суб'єктів в останні роки особливо зацікавило науковців Російської Федерації, що представлено чималою кількістю захищених дисертацій за спеціальністю 08.00.12 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» («Бухгалтерський облік, статистика»). Серед вчених, праці яких присвячені даному питанню, можна виділити наступних: О. Р. Антишева, Т. В. Балакірева, А. В. Березіна, Т. О. Вітязева, С. Б. Давидов, С. А. Деревяшкін, А. Ш. Джангетов, О. Д. Дмитриченко, Р. В. Дьяконов, Н. Д. Ільєнкова, О. В. Караніна, Г. Є. Каратаєва, О. О. Клинова, Н. В. Коновалова, Н. В. Костіна, С. І. Кукота, О. О. Лукічева, М. Ю. Неустроєв, О. В. Овчаренко, С. М. Орлов, О. В. Петух, О. Н. Пирожков, Л. М. Растамханова, Л. Р. Сабірьянова, Н. В. Соколова, В. С. Стародубцева, О. В. Стрельникова, А. С. Толстова, В. А. Точилова, І. В. Федоренко, М. О. Фоменко, Н. В. Чекмарьова, Н. С. Чопчіян, А. Г. Чудновський, О. В. Шевельова. Вивчення дисертаційних досліджень з питань ризику дало можливість систематизувати дисертації на три групи в розрізі напрямів дослідження: ризик в системі бухгалтерського обліку, аналізу та/і контролю.

Найбільша кількість захищених дисертацій спостерігалася щодо вивчення ризику в системі аналізу (17 дисертацій). В даних дисертаціях піднімалися наступні питання: розробка методики комплексного аналізу ризику господарської діяльності (Н. Д. Ільєнкова); розробка нових факторів оцінки ризиків та визначення їх місця в комплексній методиці аналізу ризиків банків (Н. В. Соколова); методичні підходи до кількісного визначення оцінок аудиторських ризиків в умовах застосування комп'ютерних технологій (Р. В. Дьяконов); вдосконалення методики аналізу ефективності хеджування ризиків за допомогою похідних фінансових інструментів (В. А. Точилова); розробка методики підготовки та використання інформації для аналізу ризиків у сільському господарстві (Н. В. Чекмарьова); розробка концепції вдосконалення аналітичної діяльності комерційного банку у сфері управління ризиками (О. В. Караніна); розробка аналітичного інструментарію оцінки фінансового ризику підприємства (А. Г. Чудновський); формування методичного апарату аналізу ризиків в угодах злиття та поглинання (О. Н. Пирожков); розробка методичних положень з аналізу та оцінки ризиків підприємств торгівлі в ринкових умовах функціонування (С. І. Кукота);

проведення аналізу основних економічних показників діяльності підприємства нафтової галузі та виявлення ступеня ризику для прийняття управлінського рішення (О. Р. Антишева); формування методичного апарату аналізу ризиків фінансування суб'єктів малого бізнесу (Т. В. Балакірева); розробка методики аналізу впливу підприємницьких ризиків у бухгалтерському обліку (С. А. Деревяшкін); обґрунтування схеми аналізу резервної системи підприємства з урахуванням ризиків, обумовлених змінами зовнішнього середовища (Т. О. Вітязева); розробка комплексної методики аналізу господарських ризиків та засобів її реалізації (А. В. Березіна); розробка актуальних проблем організації та методики економічного аналізу кредиторської заборгованості комерційних організацій та пов'язаних з нею фінансових ризиків (М. О. Фоменко); розробка концепції, розвиток методології та комплексу методик і методів формування та аналізу ризик-системи промислового підприємства з позиції відповідності регіонально-галузевим факторам (О. В. Караніна); розвиток теоретичних і організаційно-методичних положень аналізу ризику незатребуваності продукції (Н. В. Костіна).

Дисертації, в яких вивчався ризик в системі обліку (11 дисертацій), розкривались наступні питання: місце та роль інформаційного ризику, встановлення факторів, які впливають на інформаційний ризик (С. Б. Давидов); удосконалення бухгалтерського обліку наслідків податкового ризику за рахунок розробки рекомендацій з формування достовірної бухгалтерської інформації (О. В. Шевельова); обґрунтування методологічних підходів до організації бухгалтерського обліку ризиків (А. Ш. Джангетов); визначення особливостей організації бухгалтерського та управлінського обліку в системі управління ризиками (О. Р. Антишева); розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій з розвитку облікового забезпечення управління ризиками в сільськогосподарських підприємствах (О. Д. Дмитриченко); визначення та систематизація основних бухгалтерських ризиків і їх вплив на достовірність звітності господарюючих суб'єктів (А. С. Толстова); розробка концепції управління податковими ризиками будівельних організацій (Г. Є. Каратаєва); розробка методичних підходів визнання та відображення ризиків у бухгалтерському обліку (С. А. Деревяшкін); розробка інструментарію оцінки та обліку необхідних резервів для компенсації прогнозованого рівня ризику функціонування підприємства (Т. О. Вітязева); вивчення та систематизація способів формування і розкриття інформації про ризики в обліку та звітності (А. В. Березіна); розкриття методичних особливостей відображення ризиків у системі управлінського обліку та звітності (Л. Р. Сабірьянова).

Ризик в системі контролю досліджено в 15 дисертаціях за спеціальністю 08.00.12 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» («Бухгалтерський облік, статистика»). Зокрема вивчалися наступні питання: місце та роль системи внутрішнього контролю як механізму зниження інформаційного ризику (С. Б. Давидов); вивчення складових «оцінки ризику в

аудиті» та визначення її значення в сучасному аудиті (О. О. Лукічева); розробка рекомендацій з удосконалення якості інформації, що формується в системі банківського контролю та є результатом оцінки банківських ризиків (Н. В. Соколова); розробка методичних основ і технологічних рішень оцінки ризику невиявлення в аудиті (В. С. Стародубцева); розробка методики й практичних рекомендацій щодо оцінки та мінімізації аудиторського ризику в процесі проведення перевірок бухгалтерської звітності господарюючих суб'єктів (І. В. Федоренко); розробка методів оцінки аудиторського ризику відповідно до сучасних вимог формування стратегії аудиторської перевірки (Л. М. Растамханова); розробка методологічних прийомів та практичних методів для управління ризиками сучасного ризик-орієнтованого внутрішнього аудиту (С. М. Орлов); розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо визначення аудиторського ризику та розрахунку рівня суттєвості при аудиті підприємств (Н. С. Чопчіян); розробка поняття аудиторського ризику та визначення шляхів його мінімізації (О. В. Стрельникова); розвиток методичного забезпечення внутрішнього й зовнішнього аудиту експортно-імпортних операцій на основі ризик-орієнтованого підходу (О. В. Овчаренко); розробка основних процедур методики оцінки ризику в аудиті на основі узагальнення різних теоретичних підходів (О. О. Клинова); розробка організаційно-методичних рекомендацій з проведення контролю за ризиковими ситуаціями підприємства (Т. О. Вітязева); розробка методів оцінки аудиторського ризику відповідно до сучасних вимог планування аудиторської перевірки (М. Ю. Неустроєв); розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації та змісту процесу контролю аудиторського ризику (Н. В. Коновалова); розробка теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо визначення та застосування аудиторського ризику й суттєвості на всіх етапах аудиту (О. В. Петух).

Отже, кожна із вивчених дисертацій містить теоретичні, методичні, методологічні та/або організаційні розробки з питань ризику, що залежало від напряму дослідження. Дане питання є темою наступних публікацій авторів.

Список використаних джерел

1. Результат пошуку в фонді електронних документів [Електронний ресурс] Наукова електронна бібліотека дисертацій. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/search?keys=%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BA&exclude=contents%2Cbiblio%2Cauthor&matchmode=2&terms1=287>

